

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ"
для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит"
спеціалізації "Банківська справа"
всіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2013

Затверджено на засіданні кафедри банківської справи.
Протокол № 2 від 21.09.2012 р.

Укладачі: Чмутова І. М.
Тисячна Ю. С.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Аналіз банківської діяльності" для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" спеціалізації "Банківська справа" всіх форм навчання / укл. І. М. Чмутова, Ю. С. Тисячна. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 44 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами, вміщено плани лекцій і семінарських (практичних) занять, матеріал щодо закріплення знань, а саме: курсову роботу, самостійну роботу, контрольні запитання, а також критерії оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" спеціалізації "Банківська справа".

Вступ

Сучасні умови економіки України потребують підвищення ефективності управління банківською діяльністю та запобігання кризовим явищам. Важлива роль у реалізації цього завдання відводиться економічному аналізу, який дозволяє давати реальну і всебічну оцінку досягнутих результатів діяльності банків, виявляти їх сильні і слабкі сторони, визначати конкретні шляхи рішення виникаючих проблем.

Банки, як комерційні підприємства, працюють заради одержання прибутку. Аналіз доходності та прибутковості дозволяє судити як про стан самих банків, так і про загальну економічну ситуацію в країні. Прибутковість банків має значення не тільки для самих банків, але і для всієї країни в цілому, і банкрутство банків тягне за собою збитки його клієнтів (депонентів): підприємств і населення. Якщо у банку будуть надійні клієнти, то і сам банк буде процвітати, і навпаки. Але в той же час, якщо банк виявиться у важкому фінансовому становищі і не зможе вчасно і цілком виконувати свої зобов'язання, то клієнти такого банку теж можуть істотно постраждати. Стабільність економіки країни також багато в чому залежить від стабільності банківських установ, що, у свою чергу, досягається за допомогою проведення комплексного і всебічного аналізу банківської діяльності.

Навчальну дисципліну "Аналіз банківської діяльності" віднесено до групи освітньо-професійних дисциплін підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" спеціалізації "Банківська справа". Робочу програму навчальної дисципліни розроблено відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти МОНмолодьспорту України на базі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, розробленої Науково-методичною комісією з економіки і підприємництва МОНмолодьспорту України.

Мета навчальної дисципліни – це надання теоретичних знань і формування практичних навичок щодо організації інформаційної бази та методів аналізу діяльності комерційного банку.

Для досягнення мети поставлені такі **основні завдання**:

- з'ясування сутності і напрямів аналізу банківської діяльності;
- вивчення характеру впливу економічних законів на діяльність банку в конкретних умовах його функціонування;
- узагальнення сучасних підходів до аналізу основних банківських операцій;

вивчення системи показників та їх впливу на структурну побудову аналізу та його відповідності вимогам менеджменту і маркетингу банку;
 вивчення нових методик аналізу банківської діяльності;
 пошук резервів підвищення ефективності діяльності банку.

Предметом навчальної дисципліни є діяльність банку та причинно-наслідкові зв'язки економічних явищ і процесів, які прямо або опосередковано впливають на його функціонування.

Структура навчальної дисципліни "Аналіз банківської діяльності" наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Характеристика дисципліни: підготовка бакалаврів	Галузь знань, напрям підготовки, спеціалізація, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4; у тому числі: змістовних модулів – 2; самостійна робота; курсowa робота	Галузь знань: 0305 "Економіка та підприємництво"	Обов'язкова. Рік підготовки: 3. Семестр: 2 (6)
Кількість годин: усього – 144; за змістовними модулями: модуль 1 – 68 год.; модуль 2 – 76 год.	Напрямок підготовки: "Фінанси і кредит". Назва спеціалізації: "Банківська справа"	Лекції: кількість годин – 28. Практичні (семінарські) заняття: кількість годин – 42. Поточні консультації – 8. Самостійна робота: кількість годин – 66
Кількість тижнів викладання дисципліни – 14. Кількість годин на тиждень – 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: ПМК

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних (семінарських). Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання.

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

З метою кращого засвоєння навчального матеріалу дисципліни студенти повинні до його початку опанувати знаннями та навичками в галузі загальної економічної теорії, банківських операцій, обліку і аудиту у банках, теорії економічного аналізу, вміти скласти фінансову звітність банку.

При викладанні навчальної дисципліни основна увага приділяється поєднанню теорії і практики, що сприяє оволодінню студентами певних компетентностей.

Згідно з Національною рамкою кваліфікацій перелік предметних компетентностей у розрізі тематики навчальної дисципліни та опис кваліфікаційних характеристик рівня 6 ("бакалавр") у рамках навчальної дисципліни наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Предметні компетентності, якими мають володіти випускники напрямку підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" спеціалізації "Банківська справа" освітньо-кваліфікаційного рівня "Бакалавр" після вивчення навчальної дисципліни

Назва теми	Назва компетентностей
1	2
Змістовний модуль 1. Аналіз основних банківських операцій	
Тема 1. Теоретичні аспекти аналізу банківської діяльності	K1 1.1) вміти "читати" баланс банку на попередньому етапі: структурувати окремі його частини, виявляти тенденції їх зміни; 1.2) співставляти обсяги діяльності та фінансові результати
Тема 2. Аналіз власного капіталу банку	K2 2.1) вміти здійснювати аналіз змін у співвідношенні між капіталом банку і його зобов'язаннями; 2.2) вивчати зміни капіталу банку, аналізувати формування статутного капіталу, формування загальних резервів та резервних фондів банку; 2.3) проводити оцінку вартості капіталу
Тема 3. Аналіз зобов'язань банку	K3 3.1) вміти аналізувати структуру зобов'язань за джерелами формування; 3.2) проводити аналіз темпів зростання коштів до запитання та строкових коштів у розрізі клієнтів – суб'єктів господарювання та фізичних осіб; 3.3) здійснювати оцінку стабільності грошових вкладень населення; 3.4) аналізувати ділову активність банку щодо залучення клієнтів; 3.5) аналізувати ефективність використання банком своїх зобов'язань

1	2
Тема 4. Загальний аналіз активних операцій банку	<p style="text-align: center;">K4</p> 4.1) вміти проводити вертикальний та горизонтальний аналіз активу балансу банку; 4.2) аналізувати структуру і динаміку активних операцій банку; 4.3) групувати активи за типами операцій, за строками розміщення, за рівнем ліквідності, за ступенем ризику, за впливом на рівень доходності банку; 4.4) проводити аналіз ліквідності та ризиковості банківських активів
Тема 5. Аналіз кредитних операцій банку	<p style="text-align: center;">K5</p> 5.1) вміти класифікувати кредитний портфель банку за строками, економічними контрагентами, поверненістю, видами забезпечення, ступенем ризику; 5.2) проводити аналіз структури та якості кредитного портфеля; 5.3) проводити аналіз диверсифікації кредитних вкладень; 5.4) здійснювати аналіз ефективності кредитної діяльності банку; 5.5) здійснювати аналіз кредитоспроможності позичальника; 5.6) здійснювати аналіз своєчасності повернення кредитів; 5.7) здійснювати аналіз формування резерву під кредитні ризики
Тема 6. Аналіз операцій банку з цінними паперами	<p style="text-align: center;">K6</p> 6.1) вміти виконувати аналіз інвестиційної привабливості об'єкта; 6.2) класифікувати портфель цінних паперів банку: торговий портфель, портфель на продаж, портфель до погашення; 6.3) аналізувати структуру операцій банку з цінними паперами; 6.4) аналізувати вартість грошей у часі; 6.5) аналізувати структуру та динаміку фінансових інвестицій в асоційовані і дочірні компанії; 6.6) вміти розраховувати показники ефективності використання вкладень; 6.7) аналізувати доходність та ризик операцій банку з цінними паперами
Тема 7. Аналіз валютних операцій банку	<p style="text-align: center;">K7</p> 7.1) вміти здійснювати структурний аналіз валютних активів та пасивів за статтями активів і пасивів; за видами валют; за видами операцій; у розрізі резидентів та нерезидентів; 7.2) оцінювати кредитні операції в іноземній валюті; 7.3) аналізувати доходність валютних активів; 7.4) проводити аналіз структури валютної позиції у розрізі операцій: за операціями купівлі-продажу готівки; за операціями купівлі-продажу безготівкової валюти; за отриманими доходами; за сплаченими витратами; 7.5) виконувати аналіз структури кореспондентської мережі банку в розрізі валют та резидентності; 7.6) проводити аналіз руху коштів в іноземній валюті за кореспондентськими рахунками банку; 7.7) аналізувати ефективність валютних операцій

1	2
Змістовний модуль 2. Аналіз банківських послуг та загальної стійкості банку	
Тема 8. Аналіз інших активно-пасивних операцій	<p style="text-align: center;">K8</p> 8.1) вміти виконувати аналіз масштабів та динаміки лізингових операцій банку; 8.2) розраховувати та інтерпретувати показники значущості лізингових операцій для банку, показники лізингової активності банку; 8.3) здійснювати аналіз руху та повноти використання лізингового майна; 8.4) проводити аналіз структури лізингових операцій за видами; 8.5) здійснювати аналіз дохідності лізингових операцій; 8.6) проводити аналіз динаміки та структури факторингових операцій; 8.7) здійснювати аналіз руху факторингових кредитів; 8.8) проводити аналіз ризиковості факторингових операцій; 8.9) здійснювати аналіз якості портфеля факторингових кредитів з погляду ризику, 8.10) проводити аналіз ефективності факторингових операцій
Тема 9. Аналіз банківських послуг	<p style="text-align: center;">K9</p> 9.1) вміти проводити аналіз сум залишків та оборотів за рахунками клієнтів; 9.2) здійснювати аналіз касових оборотів банку; 9.3) проводити аналіз структури розрахунково-касових операцій за групами клієнтів, способами надання розрахункових документів, видами платіжних інструментів; 9.4) здійснювати аналіз конкурентоспроможності банку щодо розрахунково-касового обслуговування клієнтів; 9.5) проводити аналіз тарифів банку на розрахунково-касове обслуговування клієнтів; 9.6) вміти аналізувати результати здійснення операцій із розрахункового і касового обслуговування; 9.7) проводити аналіз емісії платіжних карток у розрізі кредитних та дебетних карток; 9.8) здійснювати аналіз емісії платіжних карток за видами платіжних систем; 9.9) проводити структурний аналіз операцій з платіжними картками; 9.10) розраховувати показники ефективності операцій з платіжними картками; 9.11) виконувати оцінку ризику при використанні банками платіжних карток
Тема 10. Аналіз доходів і витрат банку	<p style="text-align: center;">K10</p> 10.1) вміти визначати та оцінювати обсяг і структуру доходів банку; 10.2) досліджувати динаміку дохідних складових, виявляти напрями діяльності та види операцій, що приносять найбільший дохід; 10.3) встановлювати фактори, що впливають на загальну величину доходів, а також доходів, отриманих від окремих видів операцій; 10.4) виявляти резерви збільшення доходів; 10.5) проводити оцінку рівня загальних витрат та у розрізі їх видів, аналіз динаміки витрат, структурний аналіз витрат, аналіз загально-адміністративних та процентних витрат як основних їх видів, аналіз витрат на формування резервів під активні операції; 10.6) визначати середню ставку за депозитними інструментами; 10.7) проводити факторний аналіз витрат банку

1	2
Тема 11. Аналіз прибутку і рентабельності банку	<p style="text-align: center;">K11</p> 11.1) вміти здійснювати аналіз динаміки чистого процентного, чистого комісійного доходу та загального операційного прибутку банку; 11.2) визначати вплив змін доходів та витрат на чистий прибуток; 11.3) розраховувати та інтерпретувати показники прибутковості банку: дохідність активів, капіталу, чистий спред, прибутковість витрат, чисту процентну маржу; 11.4) проводити оцінку ступеня залежності банку від непроцентних доходів; 11.5) здійснювати аналіз ефективності діяльності працівників банку, декомпозиційний аналіз прибутковості власного капіталу банку
Тема 12. Аналіз ліквідності	<p style="text-align: center;">K12</p> 12.1) вміти здійснювати аналіз структури активів з точки зору ліквідності; 12.2) проводити аналіз стабільності ресурсної бази банку; 12.3) здійснювати аналіз ліквідності на основі агрегованого балансу; 12.4) будувати модель збалансованої ліквідності згідно з принципом портфельних обмежень; 12.5) проводити аналіз дотримання обов'язкових нормативів ліквідності; 12.6) здійснювати коефіцієнтний аналіз ліквідності; 12.7) виявляти чинники, які викликали відхилення фактичних значень показників ліквідності від нормативних вимог; 12.8) визначати розриви ліквідності, прогнозувати потреби банку в ліквідних коштах; 12.9) проводити порівняльний аналіз вартості та доступності альтернативних джерел поповнення ліквідних коштів; 12.10) проводити аналіз напрямів розміщення надлишкових ліквідних коштів
Тема 13. Аналіз банківських ризиків	<p style="text-align: center;">K13</p> 13.1) вміти застосовувати методи аналізу банківських ризиків: метод експертних оцінок; 13.2) аналітичний метод – аналіз зон ризику зі встановленням оптимального його рівня для кожного виду банківських операцій; 13.3) частковий метод – визначення розміру втрат за окремою операцією банку відповідно до ступеня ризику; 13.4) комплексний метод – сукупна оцінка ризику стосовно банку в цілому та визначення ступеня припустимості і виправданості ризиків
Тема 14. Аналіз фінансового стану банку	<p style="text-align: center;">K14</p> 14.1) вміти проводити аналіз платоспроможності та стійкості ресурсної бази, аналіз капітальної стійкості, аналіз кредитної та валютної стійкості, аналіз ділової активності та ліквідності; 14.2) застосовувати індексний метод, номерну систему і бальний підхід до побудови рейтингів

**Кваліфікаційні характеристики, якими мають володіти
випускники напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит"
спеціалізації "Банківська справа" освітньо-кваліфікаційного рівня
"Бакалавр" після вивчення навчальної дисципліни**

Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
<i>Компетентність</i> – це здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов			
Концептуальні знання щодо аналізу банківської діяльності, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень	Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем аналізу банківської діяльності, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Зрозуміле і недвозначне донесення достовірної інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі аналізу банківської діяльності	Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах
Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у галузі аналізу банківської діяльності		Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Приступаючи до вивчення навчальної дисципліни, кожен студент має бути ознайомлений з програмою дисципліни, формами організації навчання, зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання навчальної роботи.

Тематичний план навчальної дисципліни складається з двох модулів, кожний з яких об'єднує у собі відносно окремий самостійний блок навчальної дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками.

Навчальний процес згідно з програмою навчальної дисципліни здійснюється у таких формах: лекційні, семінарські та практичні заняття; індивідуальна робота; самостійна робота студентів. Структура залікового кредиту дисципліни наведена в табл. 4.

Таблиця 4

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин, відведених на			
	лекції	практичні (семінарські) заняття	поточні консультації	самостійну роботу
Змістовний модуль 1. Аналіз основних банківських операцій				
Тема 1. Теоретичні аспекти аналізу банківської діяльності	2	3		2
Тема 2. Аналіз власного капіталу банку	2	3	1	4
Тема 3. Аналіз зобов'язань банку	2	3		5
Тема 4. Загальний аналіз активних операцій банку	2	3	1	5
Тема 5. Аналіз кредитних операцій банку	2	3		5
Тема 6. Аналіз операцій банку з цінними паперами	2	3	1	5
Тема 7. Аналіз валютних операцій банку	2	3		5
Разом годин за модулем	14	21	3	31
Змістовний модуль 2. Аналіз банківських послуг та загальної стійкості банку				
Тема 8. Аналіз інших активно-пасивних операцій	2	3	1	5
Тема 9. Аналіз банківських послуг	2	3		5
Тема 10. Аналіз доходів і витрат банку	2	3	1	5
Тема 11. Аналіз прибутку і рентабельності банку	2	3		5
Тема 12. Аналіз ліквідності банку	2	3	1	5
Тема 13. Аналіз банківських ризиків	2	3	1	5
Тема 14. Аналіз фінансового стану банку	2	3	1	5
Разом годин за модулем	14	21	5	35
Усього годин	28	42	8	66

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовний модуль 1. Аналіз основних банківських операцій

Тема 1. Теоретичні аспекти аналізу банківської діяльності

1.1. Сутність, завдання і принципи аналізу банківської діяльності

Роль і значення економічного аналізу діяльності банку. Сутність економічного аналізу, його мета, завдання, функції, суб'єкти. Фінансова діяльність банку як предмет аналізу. Основні об'єкти аналізу банківської діяльності. Взаємозв'язок аналізу з іншими функціями управління. Принципи аналізу.

1.2. Напрями й етапи проведення аналізу банківської діяльності

Мета аналізу основних форм фінансової звітності банку: балансового звіту, звіту про фінансові результати та звіту про рух грошових коштів. Етапи проведення аналізу банківської діяльності. Техніка "читання" балансу на попередньому етапі: структурування окремих його частин, виявлення тенденцій їх зміни, співставлення обсягів діяльності та фінансових результатів. Зміст аналітичного етапу аналізу: опис отриманих розрахункових показників та динаміки їх змін. Підсумковий етап аналізу: експертна оцінка отриманих результатів, розробка пропозицій щодо підвищення ефективності роботи банку.

1.3. Види та методи аналізу банківської діяльності

Види економічного аналізу за різними ознаками: періодичністю, спектром питань, що вивчаються, суб'єктами, метою і характером, об'єктом дослідження. Зміст методів аналізу банківської діяльності. Логічні методи: порівняння, групування, деталізація, динамічні ряди, метод середніх величин, балансовий метод, сальдовий метод. Математичні методи: кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, теорія масового обслуговування, графічний метод. Евристичні методи: метод аналогії, метод інверсії, метод "мозкової атаки", метод синектики, метод експертних оцінок.

Тема 2. Аналіз власного капіталу банку

2.1. Аналіз структури та динаміки власного капіталу банку

Мета і завдання аналізу власного капіталу банку. Інформаційна база аналізу. Аналіз змін у співвідношенні між капіталом банку і його зобов'язаннями. Функції капіталу банку та його складові. Вивчення змін капіталу банку. Аналіз формування статутного капіталу. Аналіз порядку формування загальних резервів та резервних фондів комерційного банку.

2.2. Аналіз достатності банківського капіталу

Оцінка вартості капіталу. Причини потреб зростання капіталу. Оцінка категорії капіталу.

Тема 3. Аналіз зобов'язань банку

3.1. Аналіз змін у структурі зобов'язань банку

Види банківських зобов'язань, їх класифікація. Аналіз структури зобов'язань за джерелами формування. Аналіз темпів зростання коштів до запитання та строкових коштів у розрізі клієнтів – суб'єктів господарювання та фізичних осіб. Аналіз залучення коштів, що мають строковий характер. Аналіз депозитної бази банку. Оцінка стабільності грошових вкладень населення.

3.2. Аналіз ділової активності банку щодо залучення коштів

Оцінка необхідності застосування гнучкої системи тарифних ставок, різноманітних схем обслуговування клієнтів, здійснення активного пошуку нових інструментів і методів залучення коштів. Аналіз позиції банку з обслуговування клієнтів. Аналіз активності залучення міжбанківських кредитів.

3.3. Аналіз ефективності використання банком своїх зобов'язань

Аналіз використання міжбанківського кредиту. Оцінка використання банком строкових депозитів клієнтів.

Тема 4. Загальний аналіз активних операцій банку

4.1. Аналіз складу активних операцій банку

Зміст активних операцій банку. Мета та завдання аналізу активних операцій. Вертикальний та горизонтальний аналіз. Аналіз структури і динаміки активних операцій банку. Види групувань активів: за типами операцій, за строками розміщення, за рівнем ліквідності, за ступенем ризику, за впливом на рівень доходності банку.

4.2. Аналіз ліквідності та ризиковості банківських активів

Структура активів за рівнем ліквідності. Класифікація активів за ступенем ризику та визначення рівня ризику активних операцій. Коефіцієнтний аналіз якості активів.

Тема 5. Аналіз кредитних операцій банку

5.1. Аналіз кредитного портфеля банку

Напрями аналізу кредитних операцій: аналіз кредитного портфеля, аналіз ефективності кредитної діяльності, аналіз кредитоспроможності позичальника. Ознаки проведення аналізу кредитного портфеля: строки, економічні контрагенти, поверненість, вид забезпечення, ступінь ризику. Аналіз структури та якості кредитного портфеля. Аналіз диверсифікації кредитних вкладень. Оцінка якості кредитного портфеля з погляду ризику та захищеності від можливих втрат.

5.2. Аналіз ефективності кредитної діяльності

Показники ефективності кредитної діяльності банку. Аналіз оборотності позик. Аналіз погашення виданих позик, пролонгованої та простроченої заборгованості.

5.3. Аналіз кредитоспроможності позичальника та проблемних кредитів

Аналіз кредитоспроможності позичальника. Аналіз своєчасності повернення кредитів. Причини виникнення проблемних кредитів: самокредитування, гонитва за доходами, компроміс з кредитними принципами, відсутність повної або своєчасної кредитної інформації, неукладання чи незастосування угод про повернення кредиту, самозадоволення керівництва банку, технічна некомпетентність, неякісний відбір ризиків, завелике кредитування, конкуренція.

Тема 6. Аналіз операцій банку з цінними паперами

6.1. Завдання та інформаційні джерела аналізу операцій банку з цінними паперами

Види інвестиційних операцій. Аналіз інвестиційної привабливості об'єкта. Класифікація портфеля цінних паперів банку: торговий портфель, портфель на продаж, портфель до погашення.

6.2. Аналіз структури та динаміки портфеля цінних паперів банку

Аналіз структури операцій банку з цінними паперами. Аналіз вартості грошей у часі та дисконтування. Методи оцінки фінансових інвестицій. Довгострокові вкладення банку в асоційовані і дочірні компанії як предмет аналізу. Аналіз структури та динаміки фінансових інвестицій в асоційовані і дочірні компанії. Показники ефективності використання вкладень.

6.3. Аналіз дохідності операцій із цінними паперами

Види доходу від операцій з цінними паперами: процентний, торговельний, дивідендний та від участі в капіталі. Структура доходів від операцій з цінними паперами в доходах банку. Портфельна структура доходів банку від операцій з цінними паперами. Ризики за операціями з цінними паперами. Показники ризику цінного паперу.

Тема 7. Аналіз валютних операцій банку

7.1. Мета, завдання та інформаційна база аналізу валютних операцій

Поняття "валютні цінності" та "валютні операції". Класифікація валютних операцій банку та напрями їх аналізу.

7.2. Аналіз динаміки валютних активів та зобов'язань банку

Структурний аналіз валютних активів та пасивів за статтями активів і пасивів; за видами валют; за видами операцій; у розрізі резидентів та нерезидентів. Оцінка кредитних операцій в іноземній валюті. Аналіз дохідності валютних активів. Аналіз валютної позиції банку. Аналіз структури валютної позиції у розрізі операцій: за операціями купівлі-продажу готівки; за операціями купівлі-продажу безготівкової валюти; за отриманими доходами; за сплаченими витратами. Аналіз структури кореспондентської мережі банку у розрізі валют та резидентності. Аналіз руху коштів в іноземній валюті за кореспондентськими рахунками банку.

7.3. Аналіз ефективності валютних операцій

Аналіз структури доходів банку від валютних операцій. Аналіз витрат банку за операціями в іноземній валюті.

Змістовний модуль 2. Аналіз банківських послуг та загальної стійкості банку

Тема 8. Аналіз інших активно-пасивних операцій

8.1. Аналіз структури, динаміки, дохідності лізингових операцій банку

Сутність і види лізингу. Завдання та інформаційні джерела аналізу лізингових операцій банку. Аналіз масштабів та динаміки лізингових операцій банку. Показники значущості лізингових операцій для банку. Показники лізингової активності банку. Аналіз руху та повноти використання лізингового майна. Аналіз структури лізингових операцій за видами. Аналіз дохідності лізингових операцій.

8.2. Аналіз структури, динаміки, дохідності факторингових операцій банку

Сутність факторингових операцій банку, завдання та інформаційна база їх аналізу. Аналіз динаміки та структури факторингових операцій. Аналіз руху факторингових кредитів. Аналіз ризиковості факторингових операцій. Аналіз якості портфеля факторингових кредитів з погляду ризику. Аналіз ефективності факторингових операцій.

Тема 9. Аналіз банківських послуг

9.1. Мета, завдання та інформаційні джерела аналізу розрахунково-касового обслуговування клієнтів

Види розрахункових операцій банку. Платіжні інструменти. Касові операції. Інформаційна база аналізу розрахунково-касового обслуговування клієнтів.

9.2. Аналіз касових оборотів банку та оборотів за рахунками клієнтів

Аналіз сум залишків та оборотів за рахунками клієнтів. Аналіз касових оборотів банку. Аналіз структури розрахунково-касових операцій за групами клієнтів, способами надання розрахункових документів, видами платіжних інструментів. Аналіз конкурентоспроможності банку щодо розрахунково-касового обслуговування клієнтів. Аналіз тарифів банку на розрахунково-касове обслуговування клієнтів. Аналіз результатів здійснення операцій із розрахункового і касового обслуговування.

9.3. Завдання та методика аналізу операцій із банківськими платіжними картками

Аналіз емісії платіжних карток у розрізі кредитних та дебетних карток. Аналіз емісії платіжних карток за видами платіжних систем.

Структурний аналіз операцій з платіжними картками. Показники ефективності операцій з платіжними картками. Оцінка ризику при використанні банками платіжних карток.

Тема 10. Аналіз доходів і витрат банку

10.1. Аналіз доходів банку

Види доходів банку. Завдання аналізу фінансових результатів діяльності банку. Визначення й оцінка обсягу і структури доходів. Вивчення динаміки дохідних складових. Виявлення напрямів діяльності та видів операцій, що приносять найбільший дохід. Встановлення факторів, що впливають на загальну величину доходів, а також доходів, отриманих від окремих видів операцій. Виявлення резервів збільшення доходів.

10.2. Аналіз витрат банку

Класифікація витрат банку. Оцінка рівня загальних витрат та у розрізі їх видів. Аналіз динаміки витрат. Структурний аналіз витрат. Аналіз загальноадміністративних та процентних витрат як основних їх видів. Структура процентних витрат банку. Аналіз витрат на формування резервів під активні операції. Визначення середньої ставки за депозитними інструментами. Факторний аналіз витрат банку.

Тема 11. Аналіз прибутку і рентабельності банку

11.1. Аналіз банківського прибутку

Процес формування прибутку банку. Складові прибутку: прибуток від основної діяльності, валовий та чистий прибуток. Аналіз динаміки чистого процентного, чистого комісійного доходу та загального операційного прибутку банку. Визначення впливу змін доходів та витрат на чистий прибуток. Напрями розподілу прибутку та їх аналіз.

11.2. Аналіз прибутковості банківської діяльності

Показники прибутковості банку: дохідність активів, капіталу, чистий спред, прибутковість витрат, чиста процентна маржа. Оцінка ступеня залежності банку від непроцентних доходів. Аналіз ефективності діяльності працівників банку. Декомпозиційний аналіз прибутковості власного капіталу банку.

Тема 12. Аналіз ліквідності банку

12.1. Поняття ліквідності банку та методи її оцінки

Значення ліквідності у діяльності банку. Ліквідність як "запас", "потік" та "прогноз". Аналіз структури активів з точки зору ліквідності. Аналіз стабільності ресурсної бази банку. Аналіз ліквідності на основі агрегованого балансу. Модель збалансованої ліквідності згідно з принципом портфельних обмежень. Аналіз дотримання обов'язкових нормативів ліквідності. Коефіцієнтний аналіз ліквідності.

12.2. Аналіз ліквідної позиції банку

Виявлення чинників, які викликали відхилення фактичних значень показників ліквідності від нормативних вимог. Визначення розриву ліквідності. Прогнозування потреби банку в ліквідних коштах. Порівняльний аналіз вартості та доступності альтернативних джерел поповнення ліквідних коштів. Аналіз напрямів розміщення надлишкових ліквідних коштів.

Тема 13. Аналіз банківських ризиків

13.1. Класифікація ризиків банківської діяльності

Поняття ризику та умови його появи в банківських операціях. Фактори виникнення банківських ризиків. Види зовнішніх ризиків: ризик країни, валютний ризик, ризик інфляції, ринковий ризик; ризик стихійних лих. Класифікація внутрішніх ризиків: ризик виду операцій (кредитний, ризик інвестування, кліринговий); ризик структури балансу; ризик незбалансованої ліквідності; процентний ризик.

13.2. Методи аналізу банківських ризиків

Метод експертних оцінок та його застосування в аналізі ризиків. Аналітичний метод – аналіз зон ризику зі встановленням оптимального його рівня для кожного виду банківських операцій. Частковий метод – визначення розміру втрат за окремою операцією банку відповідно до ступеня ризику. Комплексний метод – сукупна оцінка ризику стосовно банку в цілому та визначення ступеня припустимості і виправданості ризиків.

Тема 14. Аналіз фінансового стану банку

14.1. Зміст фінансової стійкості банку та інформаційна база її аналізу

Поняття фінансового стану. Сутність та зміст фінансової стійкості банку. Фактори, що впливають на фінансову стійкість. Складові фінан-

сової стійкості. Платоспроможність банку як його спроможність здійснювати поточні платежі та виконувати грошові зобов'язання за рахунок наявних грошових коштів та активів, які можуть бути легко реалізовані. Капітальна стійкість банку як достатність його капіталу для забезпечення функціонування та виконання власних зобов'язань у разі несприятливих для банку економічних подій. Кредитна стійкість комерційного банку як його спроможність зберегти безперервність функціонування та можливість виконання зобов'язань перед клієнтами у випадку банкрутства або тимчасових труднощів у діяльності позичальників. Валютна стійкість банку як його спроможність постійно функціонувати, виконувати власні зобов'язання перед клієнтами та зберегти фінансову стійкість у випадку непередбаченого знецінення (дорожчання) активів (пасивів) комерційного банку в іноземній валюті у разі різної зміни курсів іноземних валют.

14.2. Аналіз основних аспектів фінансової стійкості банку

Аналіз платоспроможності та стійкості ресурсної бази. Аналіз капітальної стійкості. Аналіз кредитної та валютної стійкості. Аналіз ділової активності та ліквідності. Інтегральна оцінка фінансової стійкості банку.

14.3. Рейтингова оцінка діяльності банку

Методичні підходи до побудови рейтингів: індексний метод, номерна система і бальний підхід. Сутність індексного методу: розрахунок індексу кожного з оцінюваних показників фінансового стану банку і комбінованих індексів виходячи з їхньої частки в сукупності. Номерна рейтингова система – побудова показників фінансового стану комерційного банку та присвоєння певного місця в рейтингу. Бальний підхід – оцінка фінансового стану банку у балах за кожним аналізованим показником, формування зведеної бальної оцінки і визначення місця банку і його належності до тієї або іншої групи банків.

4. Плани лекцій

Змістовний модуль 1. Аналіз основних банківських операцій

Тема 1. Теоретичні аспекти аналізу банківської діяльності

- 1.1. Сутність, завдання і принципи аналізу банківської діяльності.
- 1.2. Напрями й етапи проведення аналізу банківської діяльності.

1.3. Види та методи аналізу банківської діяльності.

Література: [4; 5; 13; 14].

Тема 2. Аналіз власного капіталу банку

2.1. Аналіз структури та динаміки власного капіталу банку.

2.2. Аналіз достатності банківського капіталу.

Література: [1; 3; 5; 14; 17].

Тема 3. Аналіз зобов'язань банку

3.1. Аналіз змін у структурі зобов'язань банку.

3.2. Аналіз ділової активності банку щодо залучення коштів.

3.3. Аналіз ефективності використання банком своїх зобов'язань.

Література: [3; 13; 28 – 30].

Тема 4. Загальний аналіз активних операцій банку

4.1. Аналіз складу активних операцій банку.

4.2. Аналіз ліквідності та ризиковості банківських активів.

Література: [4; 5; 12; 13; 28].

Тема 5. Аналіз кредитних операцій банку

5.1. Аналіз кредитного портфеля банку.

5.2. Аналіз ефективності кредитної діяльності.

5.3. Аналіз кредитоспроможності позичальника та проблемних кредитів.

Література: [4; 5; 12; 13; 28].

Тема 6. Аналіз операцій банку з цінними паперами

6.1. Завдання та інформаційні джерела аналізу операцій банку з цінними паперами.

6.2. Аналіз структури та динаміки портфеля цінних паперів банку.

6.3. Аналіз доходності операцій із цінними паперами.

Література: [2; 6; 8; 9; 12].

Тема 7. Аналіз валютних операцій банку

7.1. Мета, завдання та інформаційна база аналізу валютних операцій.

7.2. Аналіз динаміки валютних активів та зобов'язань банку.

7.3. Аналіз ефективності валютних операцій.

Література: [3 – 5; 8;12; 15].

Змістовний модуль 2. Аналіз банківських послуг та загальної стійкості банку

Тема 8. Аналіз інших активно-пасивних операцій

8.1. Аналіз структури, динаміки, дохідності лізингових операцій банку.

8.2. Аналіз структури, динаміки, дохідності факторингових операцій банку.

Література: [4; 5; 7; 12; 16].

Тема 9. Аналіз банківських послуг

9.1. Мета, завдання та інформаційні джерела аналізу розрахунково-касового обслуговування клієнтів.

9.2. Аналіз касових оборотів банку та оборотів за рахунками клієнтів.

9.3. Завдання та методика аналізу операцій із банківськими платіжними картками.

Література: [1; 2; 7; 9; 10; 12; 13].

Тема 10. Аналіз доходів і витрат банку

10.1. Аналіз доходів банку.

10.2. Аналіз витрат банку.

Література: [1; 3; 4; 11; 13;14].

Тема 11. Аналіз прибутку і рентабельності банку

11.1. Аналіз банківського прибутку.

11.2. Аналіз прибутковості банківської діяльності.

Література: [12; 13; 29; 30].

Тема 12. Аналіз ліквідності

12.1. Поняття ліквідності банку та методи її оцінки.

12.2. Аналіз ліквідної позиції банку.

Література: [1; 4; 5; 8].

Тема 13. Аналіз банківських ризиків

13.1. Класифікація ризиків банківської діяльності.

13.2. Методи аналізу банківських ризиків.

Література: [3; 5; 12; 29].

Тема 14. Аналіз фінансового стану банку

14.1. Зміст фінансової стійкості банку та інформаційна база її аналізу.

14.2. Аналіз основних аспектів фінансової стійкості банку.

14.3. Рейтингова оцінка діяльності банку.

Література: [1; 8; 11; 12; 13; 29; 30].

5. Плани семінарських (практичних) занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу.

У процесі проведення семінарського заняття викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал.

Практичне заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язання їх студентами на занятті.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участі студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Оцінки, отримані студентом за окремі практичні (семінарські) заняття, враховуються при виставленні поточної модульної (практичний модульний контроль) оцінки з навчальної дисципліни.

План проведення практичних (семінарських) занять наведено у табл. 5.

Таблиця 5

План проведення практичних (семінарських) занять

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань)	Кількість годин	Література
Змістовний модуль 1. Аналіз основних банківських операцій			
1	2	3	4
Тема 1. Теоретичні аспекти аналізу банківської діяльності	1. Сутність і завдання аналізу банківської діяльності. 2. Принципи організації аналітичної роботи у банку. 3. Напрями й етапи проведення аналізу банківської діяльності. 4. Види та методи аналізу. <i>Контрольна робота за темою 1</i>	3	[4,5,13,14]
Тема 2. Аналіз власного капіталу банку	1. Аналіз змін у капіталі банку та його складових. 2. Аналіз формування резервного та інших фондів банку	3	[1;3;5;14; 17]
Тема 3. Аналіз зобов'язань банку	1. Аналіз темпів зростання коштів до запитання та строкових коштів клієнтів. 2. Аналіз ділової активності банку у частині пасивів. <i>Контрольна робота за темами 2, 3</i>	3	[3;13;28 – 30]
Тема 4. Загальний аналіз активних операцій банку	1. Горизонтальний та вертикальний аналіз активів банку. 2. Аналіз активних операцій з урахуванням рівня їх ризику. 3. Аналіз активів банку за рівнем ліквідності	3	[4;5;12;13; 28]

1	2	3	4
Тема 5. Аналіз кредитних операцій банку	1. Аналіз структури та якості кредитного портфеля. 2. Аналіз кредитоспроможності позичальника. 3. Аналіз ефективності кредитної політики банку. <i>Контрольна робота за темами 4, 5</i>	3	[4;5;12;13;28]
Тема 6. Аналіз операцій банку з цінними паперами	1. Аналіз складу та динаміки операцій банку з цінними паперами. 2. Аналіз дохідності та ризиковості операцій з цінними паперами	3	[2;6;8;9;12]
Тема 7. Аналіз валютних операцій банку	1. Структурний аналіз валютних активів та пасивів. 2. Аналіз доходів та витрат банку в іноземній валюті. <i>Контрольна робота за темами 6, 7</i>	3	[3 – 5;8;12;15]
Змістовний модуль 2. Аналіз банківських послуг та загальної стійкості банку			
Тема 8. Аналіз інших активно-пасивних операцій	1. Аналіз масштабів та динаміки лізингових операцій банку. 2. Аналіз факторингових операцій банку	3	[4;5;7;12;16]
Тема 9. Аналіз банківських послуг	1. Аналіз структури розрахунково-касових операцій за групами клієнтів, способами надання розрахункових документів, видами платіжних інструментів. 2. Аналіз операцій з платіжними картками та показники їх ефективності. <i>Контрольна робота за темами 8,9</i>	3	[1;2;7;9;10;12;13]
Тема 10. Аналіз доходів і витрат банку	1. Визначення й оцінка обсягу і структури доходів. 2. Оцінка рівня загальних витрат та у розрізі їх видів	3	[1;3;4;11;13;14]
Тема 11. Аналіз прибутку і рентабельності банку	1. Розрахунок та аналіз прибутковості загальних і робочих активів, капіталу, чистої процентної маржі, чистого спреду, дохідної бази активів. 2. Декомпозиційний аналіз власного капіталу банку за моделлю Дюпона. <i>Контрольна робота за темами 10, 11</i>	3	[12;13;29; 30]
Тема 12. Аналіз ліквідності банку	1. Складання агрегованого балансу банку та його аналіз з позицій ліквідності. 2. Коефіцієнтний аналіз ліквідності	3	[1;4;5;8]
Тема 13. Аналіз	1. Види банківських ризиків.		[3;5;12;29]

1	2	3	4
Тема 13. Аналіз банківських ризиків	2. Аналіз ризику нестійкості ресурсної бази та ризику незбалансованої ліквідності. 3. Методи визначення інвестиційного та валютного ризиків	3	[3;5;12;29]
Тема 14. Аналіз фінансового стану банку	1. Діагностика фінансової стійкості банку. 2. Визначення інтегрального показника фінансової стійкості. <i>Контрольна робота за темами 12, 13, 14</i>	3	[1;8;11;12;13;29;30]
Разом за навчальною дисципліною (семінарські та практичні заняття)		42	

6. Курсова робота

Курсова робота (далі КР) виконується з метою систематизації, закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та набуття практичних навичок їх застосування при вирішенні конкретних проблем; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю банку.

КР виконується самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення навчальної дисципліни відповідно до графіку навчального процесу. Студент має надати КР для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання КР ураховується при виставленні загальної оцінки з навчальної дисципліни.

Курсова робота припускає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості; комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження; теоретичного використання передової сучасної методології і наукових розробок; наявність елементів творчості.

Практична значущість КР полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики.

Реальною вважається робота, яка виконана відповідно до наявних проблем банку, на основі його реальних даних за низку років, і результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практику діяльності банку.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається під різними точками зору – з позицій теоретичного узагальнення і практичних напрацювань, умов його реалізації у банку, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення – в тісному взаємозв'язку і єдиній логіці викладу.

Застосування сучасної методології полягає у тому, що в процесі аналізу діяльності банку і обґрунтування шляхів удосконалення окремих аспектів предмета і об'єкта дослідження, студент повинен використовувати відомості про новітні досягнення в техніці і технологіях дослідження, застосовувати різноманітні методи аналізу.

У процесі виконання КР, разом з теоретичними знаннями і практичними навиками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і уміння творчо мислити, навчитися вирішувати науково-прикладні актуальні задачі.

Тема роботи вибирається студентом з наведеної тематики за власним бажанням або за допомогою керівника курсової роботи. Вибираючи тему, необхідно виходити із власних навчальних і науково-дослідних інтересів студента та його нахилів, а також актуальності тематики для практичної діяльності в галузі аналізу банківської діяльності. Студент може запропонувати іншу тему, розроблену самостійно відповідно до наукових інтересів, яка повинна мати теоретичне або практичне значення. У таких випадках він повинен обґрунтувати вибір теми і узгодити її з науковим керівником.

6.1. Вимоги до змісту КР

КР повинна містити такі розділи.

Титульна сторінка. Повинна містити назву університету; назву кафедри; назву навчальної дисципліни; тему КР зі вказівкою бази дослідження; прізвище, ініціали студента, навчальна дисципліна, номер академічної групи; дату подання КР викладачеві на перевірку (день, місяць, рік).

Зміст. Повинен відтворювати назви розділів та підрозділів, які розкривають тему КР, з зазначенням номерів сторінок, на яких вони розміщені.

Вступ. У "Вступі" студентом розкривається сутність і стан наукової задачі та її значущість, підстави та вихідні дані для розробки теми КР, дається обґрунтування необхідності проведення дослідження, визначаються його мета і завдання.

Основна частина. Складається з трьох розділів: теоретичного, аналітично-дослідницького та проектного.

У першому розділі висвітлюються основні теоретичні положення досліджуваної теми на основі вивчення сучасної наукової літератури. Особлива увага приділяється дискусійним проблемним питанням: різні точки зору необхідно критично проаналізувати, і на основі цього сфор-

мулювати і аргументувати свою думку. У цьому розділі є обов'язковими посилання на використану літературу.

Метою другого розділу роботи є обґрунтування резервів зростання кількісних та покращання якісних показників функціонування об'єкта дослідження. Інформаційною базою для аналізу виступають звітні та планові дані об'єкта дослідження. Методичну основу аналізу складають різні методики, які студент може знайти в літературі. У другому розділі виконується аналіз систематизованих матеріалів діяльності банківських установ. Для цього необхідно зібрати та вивчити аналітичні та звітні матеріали окремого банку. Зазначений аналіз передбачає використання методів структурного, системного, факторного й порівняльного аналізу.

У третьому розділі розробляються і обґрунтовуються рекомендації зі зміцнення фінансової стійкості конкретної банківської установи, підвищення прибутковості банківських операцій, застосування нових видів послуг, використання дієвих методів аналізу банківської діяльності.

Висновки виконують роль закінчення, обумовленого логікою проведення дослідження у формі послідовного, логічного викладення отриманих підсумкових результатів та їх співвідношення з загальною метою і конкретними завданнями, поставленими і сформульованими у вступі.

Література, на яку є посилання в основній частині роботи, повинна міститися після висновків на окремій сторінці. Джерела розміщуються у списку в певному порядку (законодавчі та нормативні акти, статистичні довідники, загальна та спеціальна література за алфавітом). Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням праць. Рекомендована загальна кількість позицій у переліку використаної літератури має бути не менше, ніж 20 джерел.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми. При наявності кількох додатків оформлюється окрема сторінка "ДОДАТКИ", номер якої є останнім, що відноситься до обсягу КР.

Обсяг КР повинен становити в друкованому варіанті від 70 до 90 сторінок. Орієнтовна кількість сторінок у розділах: вступ – 1–2 с.; перший розділ – 21 – 30 с.; другий розділ – 21 – 30 с.; третій розділ – 21 – 30 с.; висновки – 2 – 3 с.

При виконанні завдання необхідно дотримуватись нормативно встановлених правил оформлення тексту, таблиць, формул, розрахунків, схем, малюнків.

7. Самостійна робота студентів

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань банківської діяльності.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
 2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
 3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
 4. Підготовка до семінарських і практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
 5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю.
- Перелік питань для самостійного опрацювання подано в табл. 6.

Таблиця 6

Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання (за модулями та темами)	Література
Змістовний модуль 1. Аналіз основних банківських операцій		
1	2	4
Тема 1. Теоретичні аспекти аналізу банківської діяльності	1. Суб'єкти аналізу банківської діяльності та їх цілі. 2. Основні напрями організації аналітичної роботи банку. 3. Способи отримання та опрацювання аналітичної інформації	[4; 12 – 14]
Тема 2. Аналіз власного капіталу банку	1. Аналіз спеціальних фондів та резервів, що входять до власного капіталу банку. 2. Оцінка вартості банківського капіталу. 3. Аналіз процесу капіталізації банку	[1; 3; 5; 14; 28]
Тема 3. Аналіз зобов'язань банку	1. Аналіз міжбанківських кредитів. 2. Оцінка стабільності грошових заощаджень населення	[3; 13; 28 – 30]
Тема 4. Загальний аналіз активних операцій банку	1. Інформаційна база аналізу активних операцій та вимоги до неї. 2. Аналіз якості активів банку	[4; 5; 12; 13; 28]
Тема 5. Аналіз кредитних операцій банку	1. Ознаки групування кредитів за економічними контрагентами та залежно від виду забезпечення	[3; 5; 12; 29]
Тема 5. Аналіз кредитних операцій банку	2. Підходи до оцінки кредитоспроможності позичальника. 3. Аналіз формування резервів під кредитні ризики	[3; 5; 12; 29]

1	2	3
Тема 6. Аналіз операцій банку з цінними паперами	1. Методи оцінки цінних паперів. 2. Формування резерву під операції з цінними паперами	[2 – 6; 8 – 12]
Тема 7. Аналіз валютних операцій банку	1. Аналіз структури кореспондентської мережі банку у розрізі валют та резидентності. 2. Аналіз руху коштів в іноземній валюті за кореспондентськими рахунками банку	[3 – 5; 8; 12; 15]
Змістовний модуль 2. Аналіз банківських послуг та загальної стійкості банку		
Тема 8. Аналіз інших активно-пасивних операцій	1. Характеристики фінансового лізингу. 2. Сутність факторингових операцій банку	[4; 5; 7; 12; 16]
Тема 9. Аналіз банківських послуг	1. Форми безготівкових розрахунків. 2. Зміст касових операцій банку та правила їх здійснення	[1; 2 – 10; 12; 13]
Тема 10. Аналіз доходів і витрат банку	1. Джерела аналізу доходів та витрат банку. 2. Методика аналізу інших небанківських доходів та витрат	[1; 3; 4; 11; 14]
Тема 11. Аналіз прибутку і рентабельності банку	1. Аналіз рівня процентних ставок банку за активними та пасивними операціями. 2. Аналіз розподілу банківського прибутку	[12; 13; 29; 30]
Тема 12. Аналіз ліквідності банку	1. Нормативи ліквідності та їх розрахунок. 2. Аналіз ліквідної позиції банку	[1; 4; 29; 30]
Тема 13. Аналіз банківських ризиків	1. Фактори виникнення кредитного ризику. 2. Застосування методів аналізу чутливості регулювання, сценарію та моделювання Монте-Карло в процесі оцінки ризику інвестування капіталовкладень	[3; 5; 12; 29]
Тема 14. Аналіз фінансового стану банку	1. Діагностування банкрутства банку. 2. Основи аналізу балансів зарубіжних комерційних банків	[1; 8; 11 – 13; 29; 30]

8. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Дайте визначення економічного аналізу діяльності банку.
2. Яка основна мета економічного аналізу?
3. Яка робота проводиться на попередньому етапі аналізу банківської діяльності?
4. Назвіть зміст роботи на другому (аналітичному) та третьому (підсумковому) етапах аналізу банківської діяльності.
5. Перерахуйте основні завдання організації аналітичної роботи в банках.
6. За якими ознаками класифікують економічний аналіз?
7. Чим відрізняється попередній аналіз від оперативного?
8. З'ясуйте сутність функціонально-економічного аналізу.
9. Розкрийте суть терміна "метод" та перерахуйте особливості методу економічного аналізу.

10. У яких випадках застосовується метод порівняння?
11. Які питання можна проаналізувати за допомогою методу групувань?
12. Які математичні методи застосовуються в економічному аналізі?
13. Перерахуйте основні евристичні методи аналізу.
14. Укажіть мету дослідження активних операцій банку.
15. Що є інформаційною базою аналізу активних операцій комерційного банку?
16. Які види аналізу активних операцій комерційного банку ви знаєте?
17. На які основні групи поділяються активи банку залежно від рівня ліквідності?
18. Назвіть основні види групувань кредитів, наданих клієнтам.
19. За якими критеріями дається характеристика якості кредитного портфеля банку?
20. Які показники використовуються при оцінці фінансового стану позичальника?
21. Укажіть основні причини, які визначають наявність "проблемних" кредитів.
22. З яких компонентів складається сума доходу від факторингових операцій?
23. Як визначається вигідність лізингових операцій для банку?
24. Які етапи включає процес аналізу доцільності капіталовкладень?
25. Перелічіть види операцій комерційних банків з цінними паперами.
26. За якими показниками дається характеристика значущості операцій банку з цінними паперами?
27. Укажіть способи оцінки вартості банківських акцій.
28. На які групи поділяються нефінансові інвестиційні активи комерційного банку?
29. Які показники характеризують забезпеченість банку основними фондами?
30. За допомогою яких показників дається кількісна оцінка достатності капіталу банку?
31. За якими ознаками класифікуються зобов'язання банку?
32. Як розраховуються коефіцієнт трансформації короткострокових позик у довгострокові та рівень осідання коштів на рахунках за вкладками?
33. Які показники використовуються при оцінці ефективності використання зобов'язань банку?
34. За допомогою якого показника визначається вартість ресурсів?
35. Як здійснюється аналіз структури доходів комерційного банку та рівня його доходності?

36. Перерахуйте основні питання, на які звертається особлива увага при аналізі процентних доходів.

37. Охарактеризуйте зміст аналізу змін у структурі прибутку банку.

38. Наведіть показники, що використовуються при аналізі рентабельності банку.

39. За якими ознаками проводиться класифікація ризиків банківської діяльності?

40. Розкрийте зміст внутрішніх і зовнішніх ризиків.

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь);

групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні і групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт;

підготовка реферату для виступу на науковому семінарі;

підготовка реферату для виступу на науковій конференції.

10. Методики активізації процесу навчання

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, рольові ігри, презентації. Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але і високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у:

високій мотивації студентів;

закріпленні теоретичних знань на практиці;

підвищенні самосвідомості студентів;

виробленні здатності ухвалювати самостійні рішення;
 виробленні здібності до колективних рішень;
 виробленні здібності до соціальної інтеграції;
 придбанні навичок вирішення конфліктів.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено у табл. 7.

Таблиця 7

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Назва теми	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Змістовний модуль 1. Аналіз основних банківських операцій	
Тема 1. Теоретичні аспекти аналізу банківської діяльності	<i>Міні-лекція</i> з питання "Сучасні методи аналізу банківської діяльності". <i>Семинар-дискусія</i> з питання "Аналіз банківської діяльності як наука та практичний інструментарій"
Тема 2. Аналіз власного капіталу банку	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Причини зміцнення капітальної бази банку". <i>Робота в малих групах</i> при проведенні аналізу власного капіталу банку та його співвідношення з зобов'язаннями
Тема 3. Аналіз зобов'язань банку	<i>Робота в малих групах</i> при проведенні аналізу структури та динаміки зобов'язань банку. <i>Презентація</i> малими групами звіту "Напрямки оптимізації структури залучених та запозичених ресурсів банку". <i>Мозкова атака</i> щодо пошуку напрямів збільшення депозитної бази банку. <i>Кейс</i> "Аналіз використання залучених коштів для формування доходних активів"
Тема 4. Загальний аналіз активних операцій банку	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Оптимальна структура активних операцій банку". <i>Робота в малих групах</i> при проведенні аналізу активних операцій з урахуванням рівня їх ризику та ступеня ліквідності. <i>Презентація</i> малими групами звіту "Заходи щодо зниження рівня ризиковості активних операцій". <i>Кейс</i> "Доцільність вкладень банку у різноманітні фінансові інструменти"
Тема 5. Аналіз кредитних операцій банку	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Напрями підвищення ефективності кредитної діяльності банку". <i>Мозкова атака</i> щодо виявлення причин погіршення якості кредитного портфеля банку
Тема 6. Аналіз операцій банку з цінними паперами	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Активізація операцій банку з цінними паперами"

1	2
Тема 7. Аналіз валютних операцій банку	<i>Робота в малих групах</i> при проведенні аналізу валютних операцій. <i>Презентація</i> малими групами звіту "Забезпечення оптимального співвідношення між валютними активами та зобов'язаннями"
Змістовний модуль 2. Аналіз банківських послуг та загальної стійкості банку	
Тема 8. Аналіз інших активно-пасивних операцій	<i>Мозкова атака</i> щодо виявлення напрямів розвитку лізингових та факторингових операцій банку
Тема 9. Аналіз банківських послуг	<i>Міні-лекція</i> з питання "Напрямки аналізу операцій банку з пластиковими картками"
Тема 10. Аналіз доходів і витрат банку	<i>Проблемна лекція, семінар-дискусія</i> з питання "Які послуги банку приносять основну частину доходів?" <i>Робота в малих групах</i> при аналізі доходів і витрат банку. <i>Презентація</i> малими групами звіту "Резерви збільшення доходів банку". <i>Кейс</i> "Визначення впливу факторів на величину доходів банку"
Тема 11. Аналіз прибутку і рентабельності банку	<i>Міні-лекція</i> з питання "Обґрунтування показників оцінки прибутковості банківських операцій". <i>Робота в малих групах</i> при аналізі прибутковості загальних і робочих активів, капіталу, чистої процентної маржі, чистого спреду, доходної бази активів. <i>Презентація</i> малими групами звіту "Джерела підвищення прибутковості банківських операцій". <i>Кейс</i> "Декомпозиційний аналіз власного капіталу банку за моделлю Дюпона"
Тема 12. Аналіз ліквідності банку	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Визначення рівня ліквідності на основі агрегованого балансу або коефіцієнтного аналізу?". <i>Робота в малих групах</i> при аналізі ліквідності. <i>Презентація</i> малими групами звіту "Заходи зростання ліквідності банку"
Тема 13. Аналіз банківських ризиків	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія</i> з питання "Чи можливо уникнути ризиків у процесі банківської діяльності?" <i>Робота в малих групах</i> у процесі оцінки кредитного ризику та ризику процентної ставки. <i>Презентація</i> малими групами звіту "Заходи мінімізації кредитного ризику"
Тема 14. Аналіз фінансового стану банка	<i>Проблемна лекція</i> з питання: "Загальна і фінансова стійкість – спорідненість та відмінність понять і способів оцінки". <i>Мозкова атака</i> щодо виявлення та оцінки виявлення проблем у фінансовій діяльності банку. <i>Робота в малих групах</i> у процесі визначення інтегрального показника фінансової стійкості. <i>Презентація</i> малими групами звіту "Інтерпретація рівнів та динаміки інтегрального показника фінансової стійкості банку". <i>Рольова гра</i> "Рішення кризових ситуацій у діяльності банку". Вихідні дані – інформація, отримана під час проходження практики, а також додаткова інформація, надана викладачем. Технологія проведення рольової гри: 1) аналіз сильних і слабких сторін банку; 2) експрес-діагностика фінансового стану банку; 3) коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості та можливості виникнення кризових ситуацій; 4) визначення проблем і шляхів їх вирішення

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає на них, не чекаючи відповідей студентів. Система питань у ході лекції відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції – передбачають виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

Робота в малих групах – використовується з метою активізації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє свою особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії – передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – це метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Сутність його полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Рольові ігри (інсценізації) – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації конкретної ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

Презентації – виступи перед аудиторією – використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу.

11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські та практичні заняття, а також самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань.

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись у таких формах:

1. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять.
2. Виконання курсової роботи.
3. Проведення проміжного тестування.
4. Проведення поточного модульного контролю.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

а) систематичність, активність та результативність роботи протягом семестру над вивченням програмного матеріалу навчальної дисципліни; відвідування занять;

б) виконання завдань для самостійного опрацювання;

в) рівень виконання модульних завдань.

Оцінювання проводиться за 12-бальною шкалою за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

4) вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінка "відмінно" (10 – 12 балів) ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді усім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Курсова робота оцінюється за такими критеріями: обґрунтування студентом актуальності обраної теми; відповідність змісту (плану) роботи обраній темі для повного її розкриття; глибину розглянутих у темі питань, повноту розкриття мети та завдань роботи; наявність грамотно виконаного літературного огляду, використання статистичного матеріалу, повноту проведеного на його основі аналізу; ступінь обґрунтування отриманих автором результатів; самостійність викладення матеріалу; правильність оформлення роботи.

Проміжний тестовий контроль проводиться для визначення рівня знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчаються у межах навчальної дисципліни та згруповані за двома модулями, кожен з яких складається з тестових завдань різного рівня складності.

Формат тестових завдань поділяється на:

завдання закритої форми із запропонованими відповідями, із яких вибирають одну правильну;

завдання відкритої форми з вільно конструйованими відповідями.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними модулями.

Тест містить певну кількість запитань одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії:

оцінка "відмінно" (12 – 10 балів) – виставляється у випадку, якщо студент правильно відповів на 90 – 100 % тестових запитань;

оцінка "дуже добре" (9 балів) – 80 – 89 % правильних відповідей;

оцінка "добре" (8 балів) – 70 – 79 % правильних відповідей;

оцінка "добре" (7 балів) – 60 – 69 % правильних відповідей

оцінка "задовільно" (6 балів) – 50 – 59 % правильних відповідей;

оцінка "достатньо" (5 балів) – 40 – 49 % правильних відповідей;
оцінка "достатньо" (4 балів) – 30 – 39 % правильних відповідей;
оцінка "незадовільно" (3 бали) – 20 – 29 % правильних відповідей;
оцінка "незадовільно" (2 – 1 бали) – 10 – 19 % правильні відповіді.

Поточно-модульний контроль здійснюється та оцінюється за двома складовими: практичний модульний контроль і лекційний (теоретичний) модульний контроль. Оцінка за практичну складову модульного контролю виставляється за результатами оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять, виконання курсової роботи та проміжного тестового контролю згідно з графіком навчального процесу.

Лекційний модульний контроль здійснюється у письмовій формі за відповідними білетами, зміст яких містить питання всіх тем модуля.

Для підведення підсумків роботи студентів із змістовного модуля виставляється підсумкова оцінка з поточно-модульного контролю, яка враховує оцінки за практичний модульний контроль і лекційний модульний контроль.

Теоретична частина завдання модульного контролю містить: або теоретичні питання, або тестові завдання закритої та відкритої форм.

Практична частина завдання модульного контролю складається з практичних завдань (ситуацій) різного ступеня складності (стереотипне, діагностичне, евристичне) та інших елементів практичної підготовки, які розкривають знання, вміння та навички студента.

Зразок модульного завдання

Теоретична частина

1. Методики аналізу кредитоспроможності клієнтів, що використовуються зарубіжними банками.
2. Види групувань активів, які застосовуються в процесі аналізу активних операцій банку.

Практична частина

Завдання С-01

На прикладі даних, наведених в таблиці, проаналізуйте структурні зрушення в зобов'язаннях банку. У висновках дайте пояснення найсуттєвішим змінам.

Динаміка зобов'язань банку "Акцепт", тис. грн

Назва статей	01.01.2011 р.	01.01.2012 р.
Коррахунки НБУ та інших банків	557 103	148 175
Депозити до запитання	1 919 327	2 394 494
Строкові депозити	1 701 774	3 276 715
Отримані міжбанківські кредити	34 870	107 749
Емітовані боргові зобов'язання	20 824	16 957
Кредиторська заборгованість	63 986	214 933
Усього зобов'язань	4 297 884	6 159 023

Завдання Д-01

За наведеними даними (таблиця) розрахувати рівень статутного капіталу на 1 грн активних операцій; рівень статутного капіталу на 1 грн власних коштів; мультиплікатор капіталу. Зробити висновки стосовно визначених показників.

Динаміка зобов'язань і капіталу банку "Финанс-Про", тис. грн

Назва статей	01.01.2010 р.	01.01.2011 р.	01.01.2012 р.
Коррахунки НБУ та інших банків	475 550	668 524	177 810
Депозити до запитання	1 043 887	2 303 192	2 873 393
Строкові депозити	918 390	2 042 129	3 932 058
Отримані міжбанківські кредити	58 776	41 844	129 299
Емітовані боргові зобов'язання	18 888	24 989	20 348
Кредиторська заборгованість	110 676	76 783	257 920
Всього зобов'язань	2 626 168	5 157 461	7 390 828
Статутний капітал	58 321	84 000	84 000
Емісійні різниці	0	1 180	1 180
Резервний фонд	18 418	20 292	61 435
Прибуток минулих років	295 338	331 621	755 719
Результат поточного року	1 123	54 073	102 853
Резерви під стандартну заборгованість клієнтів	51 167	55 570	68 507
Резерви під стандартну заборгованість інших банків	1 838	5 006	7 750
Результати переоцінки	15 578	8 348	10 382
Всього власного капіталу	441 782	560 090	1 091 826

Завдання Е

За даними таблиці проаналізуйте якість кредитного портфеля банку "Світоч", структуру кредитного портфеля за рівнем ризику, розрахуйте суму резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями.

Кредитний портфель банку "Світоч"

Кредити, класифіковані за рівнем ризику (чистий кредитний ризик)	Сума, тис. грн
Стандартні	5 732,1
Під контролем	13 595,2
Субстандартні	12 015,3
Сумнівні	3 013,0
Безнадійні	2 388,4
Усього кредитний портфель	36 744

Відповіді студентів оцінюються за 12-бальною системою згідно з кваліфікаційними вимогами до бакалаврів спеціалізації "банківська справа". Кожне завдання модульного контролю оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як зважена сума оцінок: 0,4 (теоретична частина, тобто 0,2 (перше запитання) + 0,2 (друге запитання)) + 0,6 (практична частина, тобто 0,1 (завдання 1) + 0,2 (завдання 2) + 0,3 (завдання 3)).

Для оцінки рівня відповідей студентів на теоретичні запитання та вирішення практичних завдань використовуються такі критерії:

Оцінка 12 балів ставиться за глибоке засвоєння програмного матеріалу, застосування для відповіді не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами аналізу банківської діяльності, вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення відповіді повинно бути охайним, логічним та послідовним.

Оцінка 11 балів ставиться за глибоке засвоєння програмного матеріалу, засвоєння рекомендованої літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами аналізу банківської діяльності, вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення відповіді повинно бути охайним, логічним та послідовним.

Оцінка 10 балів ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та рекомендованої літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами аналізу банківської діяльності, вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Допускаються незначні випадкові погрішності, які суттєво не впливають на повноту та змістовність відповіді.

Оцінка 9 балів ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування

знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "відмінно", при наявності незначних арифметичних помилок (тобто методичний підхід до вирішення задачі є правильним, але допущені незначні неточності у розрахунках певних показників) або не зовсім повних висновків за одержаними результатами розв'язання задачі. Оформлення виконаного завдання має бути охайним.

Оцінка 8 балів ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач з аналізу банківської діяльності. Практичні завдання виконуються в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при їх виконанні студент припускається окремих помилок. Оформлення виконаного завдання має бути охайним.

Оцінка 7 балів ставиться, якщо студент при виконанні практичних завдань ефективно застосовує основні знання з аналізу банківської діяльності, що передбачені навчальною програмою. Практичні завдання виконуються в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при їх виконанні студент припускається значних помилок.

Оцінка 6 балів ставиться за недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних задач з аналізу банківської діяльності; за умови, якщо завдання в основному виконане та мету завдання досягнуто, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

Оцінка 5 балів ставиться за часткове вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних задач з аналізу банківської діяльності; за умови, якщо завдання частково виконане, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

Оцінка 4 бали ставиться у випадках, якщо студент при виконанні практичних завдань з аналізу банківської діяльності без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається суттєвих помилок, стикається з труднощами при аналізі та порівнянні економічних явищ та процесів.

Оцінка 3 бали ставиться студенту за неопанування значної частини програмного матеріалу, який не може правильно виконати практичні завдання, стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ та процесів.

Оцінка 2 бали ставиться студенту, що не опанував програмний матеріал, не може правильно виконати практичні завдання, стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ та процесів.

Оцінка 1 бал ставиться за невиконання завдання загалом.

Якщо одне практичне завдання та одне теоретичне питання оцінені

на "один, два або три бали", то загальна оцінка не може бути вищою за "три бали". Якщо одна із оцінок "один, два, три бали", то загальна оцінка модульного контролю не може бути вищою за "шість балів".

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як зважена сума оцінок: 0,4 (лекційний модульний контроль) + 0,6 (практичний модульний контроль).

Підсумкова оцінка з дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів Університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS (табл. 8).

Таблиця 8

Переведення показників успішності знань студентів у систему оцінювання за шкалою ECTS

Відсоток студентів, які зазвичай успішно досягають відповідної оцінки	Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за бальною шкалою, що використовується в ХНЕУ	Оцінка за національною шкалою
10	відмінне виконання	A	12 – 11	відмінно
25	вище середнього рівня	B	10	
30	взагалі робота правильна, але з певною кількістю помилок	C	9 – 7	добре
25	непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	6	задовільно
10	виконання задовольняє мінімальні критерії	E	5 – 4	
–	потрібне повторне перескладання	FX	3	незадовільно
–	повторне вивчення дисципліни	F	2 – 1	

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін. ; [за ред. А. М. Герасимовича]. – К. : КНЕУ, 2004. – 599 с.

2. Господарський кодекс України; Господарський процесуальний кодекс України: станом на 1 лип. 2007 р. / Міністерство юстиції України. – Офіц. вид., із змін. та доп. – К. : ІнЮре, 2007. – 320 с. – (Серія "Кодекси України").

3. Ковбасюк М. Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств : навч. посіб. / Ковбасюк М. Р. – К. : Видавничий дім "Скарби", 2001. – 336 с.

4. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Парасій-Вергуненко І. М. – К. : КНЕУ, 2003. – 347 с.

5. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку : підручник / Примостка Л. О. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : КНЕУ, 2004. – 468 с.

6. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – С. 30.

7. Про внесення змін до Закону України "Про лізинг" : Закон України від 11.12.2003 № 1381-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004 – № 15. – С. 231.

8. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – С. 646.

9. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – С. 238.

10. Про платіжні системи і переказ грошей України : Закон України від 05.04.2001 № 2346-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 29, С. 137.

11. Про фінансовий лізинг : Закон України від 16.12.1997 № 723/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 16. – С. 68.

12. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – С. 268.

13. Швець Н. Р. Аналіз та оцінка ресурсів банку : монографія / Швець Н. Р. – Чернівці, 2006. – 168 с.

14. Щибиволок З. І. Аналіз банківської діяльності : навч. посібн. / Щибиволок З. І. – К. : Знання, 2006. – 311 с.

12.2. Додаткова

15. Аналіз діяльності комерційного банку : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю "Банківський менеджмент" / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця та проф. А. М. Герасимовича. – Житомир : ПП "Рута", 2001. – 384 с.

16. Батракова Л. Г. Экономический анализ деятельности коммерческого банка / Батракова Л. Г. – М. : Логос, 2003. – 344 с.

17. Козлова И. К. Аналіз деятельности банков : учебн. пособ. / И. К. Козлова, Т. А. Купрюшина, О. А. Богданкевич ; [под общ. ред. И. К. Козловой]. – Мн. : Высшая школа, 2003. – 240 с.

18. Литвин Н. Б. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності комерційних банків : навч. посібн. / Н. Б. Литвин. – Тернопіль : Карт-бланш, 2003. – 362 с.

19. Мороз А. М. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна ; [за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза]. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : КНЕУ, 2002. – 476 с.

20. Отенко И. П. Анализ деятельности коммерческих банков : учебн. пособ. / Отенко И. П. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2001. – 156 с.

21. Тиркало Р. І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг / Р. І. Тиркало, З. І. Щибиволок. – К. : Слобожанщина, 1999. – 236 с.

22. Шеремет А. Д. Финансовый анализ в коммерческом банке / А. Д. Шеремет, Г. Н. Щербакові. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 256 с.

12.3. Ресурси мережі Інтернет

23. Аналіз фінансового стану банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank-ua.narod.ru.

24. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

25. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.

26. ЛигаБизнесИнформ. – Режим доступа : www.liga.net.

27. Нормативные акты Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.nau.kiev.ua.

28. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена Постановою Правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22; зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] / Документ z0377-04, редакція від 04.12.2006 р. на підставі z1218-06, чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

29. Інструкція про касові операції в банках України, затверджена Постановою Правління НБУ від 14.08.2003 р. № 337; зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] / Документ z8375-04, редакція від 02.04.2007 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

30. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах, затверджена Постановою Правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492; зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] / Документ z1172-03, редакція від 02.02.2008 р. на

підставі z0042-08, чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : / <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

31. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. за №368 [Електронний ресурс] / Документ z0841-01, редакція від 13.02.2008 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : / <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

32. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затверджена Постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 480 [Електронний ресурс] / Документ z0032-08, редакція від 27.12.2007 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : / <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

33. Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням, затверджене Постановою Правління НБУ від 19.04.2005 № 137; Документ z0543-05, редакція від 18.07.2008 на підставі z0600-08, чинний, доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

34. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України, затверджене Постановою Правління НБУ від 16.12.2002 N 508 // Документ z0174-03, редакція від 11.09.2007 на підставі z1001-07, чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

35. Положення про порядок формування резерву під операції банків України з цінними паперами, затверджене Постановою Правління НБУ від 02.02.2007 № 31 // Документ z0189-07, редакція від 14.10.2008 на підставі z0751-08, чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

36. Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затверджені Постановою Правління НБУ від 19.03.2003 № 124 (Частина Перша) // Документ z0353-03, остання редакція від 01.08.2008 на підставі z0669-08, чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

37. Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затверджені Постановою Правління НБУ від 19.03.2003 № 124 (Частина Друга) // Документ z0353-03, остання редакція від 01.08.2008 на підставі z0669-08, чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ"
для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит"
спеціалізації "Банківська справа"
всіх форм навчання

Укладачі: **Чмутова** Ірина Миколаївна
Тисячна Юнна Сергіївна

Відповідальний за випуск **Колодізєв О. М.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бриль В. О.**

План 2013 р. Поз. № 33.

Підп. до друку Формат 60 × 90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.
Ум.-друк. арк. 2,75. Обл.-вид. арк. 3,44. Тираж прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ"
для студентів напряму підготовки
6.030508 "Фінанси і кредит"
спеціалізації "Банківська справа"
всіх форм навчання**